

VERSEK POLC

Szerkeszti: Dr. Molitorisz Pál

Szabó Lőrinc

(1900–1957)

Református papi családból származott, középiskolai tanulmányait a Debreceni Református Kollégiumban végezte. Első verseivel a *Nyugat* szerkesztőjéhez, Babits Mihályhoz kopogtatott be, tanítványa lett és nemsokára barátja is. Babits bevezette az írók akkori kedvelt találkozóhelyére, a Centrál kávéházba, majd lakását is megosztotta az albérletekben nyomorgó egyetemi hallgatóval.

Első verseskötetének sajátos hangulatú, intellektuális lírájával hamar elfoglalta megkülönböztetett helyét a magyar költészetben.

Már ifjú diákként latinból, görögöből, franciából fordított, Babits tanítványaként angolból magyarította pl. Omar Khajjám rubáit, Shakespeare szonettjeit stb. A fiatal költő Babitscsal és Tóth Árpáddal együtt fordította le Baudelaire költői életművét, a *Romlás virágait*.

Világfelfogására jelentős hatást gyakoroltak a keleti filozófiaiak és Schopenhauer.

Egyik szerelmének köszönhető, hogy az akkori legrangosabb magyar festő, Rippl-Rónai József portrét készített róla. Életútja ugyanis rövid ideig a festő híres modelljével kapcsolódott össze.

1921. januárjában megismerkedett Mikes Lajos szerkesztő, műfordító Klára lányával, akivel házasságot kötött. Ennek révén került *Az Est* szerkesztőségébe, de dolgozott a *Magyarország* és az *Új idők* c. lapoknál is.

Világnézeti magányának következménye, hogy a politikai irányzatok között nem tudott eligazodni. Az 1940-es évek első felében számos versében erősen jobboldali hangot ütött meg, írásaival a hivatalos politikát támogatta. 1945-ben feddéssel igazolták, s részbeni publikációs tilalommal sújtották.

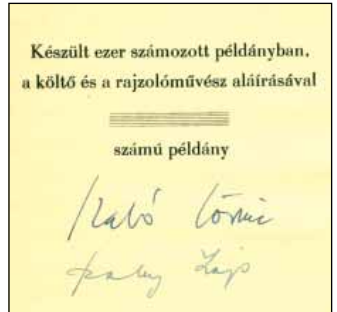

Rippl-Rónai festménye a költőről

A költői és műfordítói életműve a magyar líra kiemelkedő teljesítménye. Kései verseinek hangja egyre szelídebben szomorú, s végül bekövetkezett egy katartikus gyászélmény: önkézével vetett végett életének egy asszony, akihez negyedszázados szerelem fűzte. Az emlékére írt szonett-ciklus a legszívhezszólóbb alkotása gazdag életművének.

Sokat utazott, 1931-ben Egyiptomban járt, s eljutott egészen a Líbiai-sivatagig. Feltehetően ennek az utazásnak az élményanyagából született a most idézett verse. Az életet többnyire értelmetlennek, kegyetlennek látó, a semmiben sem bízó, borúlátó költő humanizmusa meglepetés szerűen tör felszínre e versben. Felismeri a legfontosabb emberi értéket: az élet mindenek felettiségét, szeretetét, örömét.

A versre az 1943-ban kiadott *Tizenkét vers Tizenkét rajz* c., Szalay Lajos grafikus, festő által illusztrált, s a költő és a rajzoló által aláírt bibliofil kötetben találtunk rá.

Sivatagban

*Láttam őt, aki mindent látott,
láttam a Szfinkszet. Mosolya
üres volt és még üresebb lett
tőle a halott Szahara.*

*Láttam őt és megszólítottam,
mint porszem a sivatagot:
Te, óriás, mondd meg, mit érek
én, aki csak ember vagyok?*

*És végignézett az időn és
rajtam és szólt a szörnyeteg:
„Az örökkévaló világnál
többet ér egy perc életed.”*

*Végignézett a pusztuláson
és szólt a Szfinksz ötezer éve:
„Egy perc öröme többet ér,
mint a Föld minden szenvedése.”*

*És csönd lett. És én hazajöttem,
s velem jött a Szfinksz mosolya,
s mindenütt és rémülve látom,
hogy öneki van igaza.*

*Hazajöttem, megöregedtem,
vén vagyok, mint ő, szörnyű vén,
s ülök a nővő sivatagban,
melyet az idő fúj körém.*

*S aki kérdez, annak a porba
jeleket húzva felelek:
„Az örökkévaló világnál
többet ér egy perc életed.*

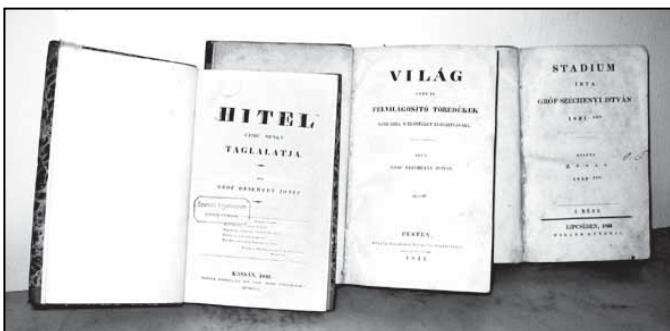
*Többet ér egy perc öröme,
mint a föld minden szenvedése!
S betűim belevesznek a
futóbolond idő szelébe.*

Ízelítő

a Szarvasi Krónika 23. számából

3. Múltunkat idézve

Csupa sorozatból állt össze ez a rovat. A gimnázium nagykönyvtárának kincseiből szemelget számról számra dr. Timár Jánosné. A sorozat 4. része a Jog- és államtudomány címszó alatt található könyvek között tallóz. Itt található – többek között – *Széchenyi István* leghíresebb kötetei.

A 3. rész közlésével véget dr. Sebestyén Istvánné keresztnévadási szokásainkat áttekintő sorozata. Most az 1976-os és az 1996-os évet vizsgálta. 1976-ban 220 gyerek született. A lánynevek közül szinte kiveszett az *Anna*, *Erzsébet*, *Zsuzsanna*. A fiúknaál is drasztikusan csökkent az egykor uralkodó *András*, *György*,

Pál, Mihály és János. 1996-ban 59 (!) gyermek született. Az előbb említett nevek gyakorlatilag eltűntek, helyükbe sok-sok ritkán használt nevet választottak a szülők.

A szerző összegző sorokkal zárta írását: „Bár a hagyományos keresztnévadáshoz egyre kevesebben ragaszkodnak, mégis bízom abban, hogy (...) a fiatalok büszke öntudattal viselik őszüleik szépen hangzó keresztnévét.”

Ugyancsak befejeződött a 6 részből álló sorozat: Örménykút és Kardos földrajzi nevei. Az utolsó pillanatokban

gyűjtötte őket Korim János még főiskolás korában. Számptalan néphagyományt őrzött meg írásában. Íme egy:

114. Telekhalom

A néphagyomány szerint a *Telekhalom* helyén valaha falu volt. Mitrovsky földbirtokos telkeket osztott ki, ahová faluszerű település épült. Emberi csontmaradványok is találhatóak a halomban. A későbbiek folyamán egy Sovány nevezetű ember tulajdonába került, s ezért nevezik *Soványhalomnak* is.

Szlovák nyelven: *Soványov halom* (*Soványhalom*)

Sajnálatos, hogy a szerző nem érthette meg sorozatának zárását.)

Hasznos és szórakoztató lapozgatást kívánunk:

a szerkesztőség tagjai

A Krónika a könyvesboltokban, a Városi Könyvtárban, a Múzeumban, a Polgármesteri Hivatal portáján és a DEBI ABC-ben vásárolható meg.